

משרד החינוך

אגף בכיר בחינות

המנהל הפדגוגי

מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,

יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לידי פסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה. לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

לכבדי שמיעה
ולחירשים

יש להקפיד על טוהר הבחינות!

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים הפרטים האישיים שלך. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
- אם לא קיבלת מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקת הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
- אין לתלוש או להוסיף דפים. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

בהצלחה!

מדבקת שאלון ملصقة نموذج امتحان שאלון 011281 עברית	מדבקת נבחן והתאמות ملصقة ممتحن وملاءمات <table border="1"> <tr> <td colspan="2">שנה السنة</td> <td colspan="2">חודש الشهر</td> </tr> <tr> <td colspan="4">מועד موعد</td> </tr> <tr> <td colspan="2">מס' תעודת הזהות</td> <td colspan="2">סמל ביה"ס</td> </tr> <tr> <td colspan="2">رقم الهوية</td> <td colspan="2">رقم المدرسة</td> </tr> </table> יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)	שנה السنة		חודש الشهر		מועד موعد				מס' תעודת הזהות		סמל ביה"ס		رقم الهوية		رقم المدرسة		מדבקות לנבחן ملصقة ممتحن
שנה السنة		חודש الشهر																
מועד موعد																		
מס' תעודת הזהות		סמל ביה"ס																
رقم الهوية		رقم المدرسة																

אם ניתנה מחברת נוספת

إذا أُعطي دفتر إضافي

☐

יש לסמן במשבצת

يجب الإشارة في المربع

* التعليمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

وزارة التربية والتعليم

القسم الكبير للامتحانات

الإدارة التربويّة

دفتر امتحان

تحية للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أعد الامتحان لفحص التحصيلات الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير، ولا يُسمح إعطاء أو الحصول على مواد مكتوبة أو شفوية.

لا يُسمح إدخال مواد مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، ما عدا "مواد مساعدة يُسمح استعمالها" المفصلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من وزارة التربية والتعليم. كما لا يُسمح إدخال هواتف خلوية أو أجهزة إلكترونية أخرى إلى غرفة الامتحان. استعمال مواد مساعدة لا يُسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

يجب التقيد بنزاهة الامتحانات !

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكد بأن تفاصيلك الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلت عليها. لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عوائق في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.
2. في حال عدم حصولك على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعد لملصقة الممتحن، بخط يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنه لن يتم مسح ضوئي لهذه المنطقة.
4. للمسودة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدة لذلك فقط.
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق. الدفتر الذي يُسلم ناقصاً يثير الشك بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأن الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.

نتمنى لكم النجاح!

עברית: הבנה, הבעה ולשון לתלמידים כבדי שמיעה וחירשים

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני חלקים.

חלק ראשון	–	הבנה והבעה	–	50 נקודות
		פרק א: הבנה		
		פרק ב: כתיבה ממוזגת		
חלק שני	–	לשון	–	50 נקודות
		פרק א: שם המספר		
		פרק ב: תחביר		
		פרק ג: מערכת הצורות		
		יש לבחור באחד הפרקים		
סך הכול	–	100 נקודות		

ג. חומר עזר מותר בשימוש: דף עזר (עמוד 7).

- ד. הוראות מיוחדות: 1. יש לענות על השאלות בגוף שאלון זה, לפי ההוראות.
2. יש להקפיד על כתב ברור.
3. יש להקפיד על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ב, מס' 11281

קראו את הטקסטים 1–2, וענו על השאלות שאחריהם.

טקסט 1

מה הקשר בין התחממות עולמית להנדסת האקלים?

מאת ניר חסון

מדענים ברחבי העולם מזהירים שהעולם מתמודד כיום עם משבר אקלים חמור המאיים על החיים על פני כדור הארץ. הסיבה למשבר היא שינויים מהירים במצב האקלים בגלל התחממות עולמית שהתגברה במאתיים השנים האחרונות. ההתחממות נובעת בעיקר מפליטה מוגברת של "גזי חממה", כמו פחמן דו-חמצני, לאטמוספירה*.

פסקה א

הגורם העיקרי לעלייה בכמות הפחמן הדו-חמצני, לדעתם של רוב חוקרי האקלים, הוא פעילות האדם: שרפת דלקים וכריתת יערות. מאז המהפכה התעשייתית, שהחלה בשנת 1760, האדם נדרש להפיק אנרגייה למפעלי תעשייה, ייצור חשמל, בנייה ותחבורה, הדרושים לחיי היום-יום, ולצורך כך הוא שורף כמות גדולה של דלקים – פחם, נפט וגז. נוסף על כך האדם כורת יותר ויותר עצי יער כדי לפנות שטחים לחקלאות ולמרעה וכן כדי לנצל את עצי היער לתעשייה ולבנייה. השרפה גורמת לפליטת גזי חממה לאטמוספירה. כריתת היערות מונעת את האפשרות שהעצים והצמחייה שסביבם יקלטו פחמן דו-חמצני ויפחיתו את כמות גזי החממה באטמוספירה. ההתחממות העולמית גורמת לתופעות הרסניות: החום העולה ממסיס קרחונים בקוטב, מעלה את גובה פני הים, וגורם לסופות הוריקן ולשיטפונות אדירים. ההתחממות גורמת גם לגלי חום קיצוניים, ומשום כך פורצות שרפות ענק ברחבי העולם שהופכות שטחים ירוקים למדבריות. כיצד מתמודדת האנושות עם משבר האקלים? הדרך המקובלת להתמודדות עם המשבר היא צמצום פעולות האדם הגורמות לעלייה בכמות גזי החממה באוויר. לשם כך נחתמו הסכמים בין-לאומיים, ובהם ממשלות התחייבו מצד אחד לצמצם הפקת אנרגייה משרפה של דלקים, ומצד אחר להרחיב הפקה של אנרגייה ממקורות מתחדשים: שמש, רוח או מים – למשל התקנה של דודי שמש לחימום מים בבתים או בנייה של טורבינות רוח כדי לייצר חשמל לתעשייה. כמו כן הממשלות התחייבו להפחית כריתת עצים משטחים של יערות, לנטוע בהם עצים חדשים ולשמר אזורים טבע ירוקים.

פסקה ב

פסקה ג

פסקה ד

מעובד על פי חסון, נ' (2021). שהאדם יהרוס את האקלים? החזון הזה הוא כבר לא נחלת השוליים. **מוסף הארץ**. אוזר מן האתר haaretz.co.il.

* אטמוספירה – שכבת האוויר והגזים המקיפים את כדור הארץ.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ב, מס' 11281

פסקה ה

כיום, עם ההתפתחות המהירה של הטכנולוגיה, מדענים מציעים שיטה חדשה להתמודד עם משבר האקלים: "הנדסת אקלים" שמה. השיטה מבוססת על התערבות מכוונת ומיידית של האדם בתהליך ההתחממות באמצעים טכנולוגיים שנועדו לקרר את כדור הארץ בשתי דרכים: דרך אחת היא סילוק פחמן דו-חמצני מהאטמוספירה, למשל באמצעות פיזור אבקת ברזל באוקיינוסים, שתגדיל את כמות האצות* הקולטות פחמן דו-חמצני. דרך אחרת היא צמצום קרינת השמש, למשל פיזור חלקיקים של חומצה גופרתית רעילה בגובה רב באמצעות מטוסים כדי למנוע חדירה של חלק מקרני השמש.

פסקה ו

הנדסת אקלים מעוררת מחלוקת בקרב מדעני האקלים בעולם. המדענים התומכים בה טוענים שיש להפעיל את האמצעים הטכנולוגיים מייד, כי העולם כיום הוא במצב חירום: קצב הפליטות של גזי החממה הולך וגובר מפני שהצרכים של בני האדם מתרבים. השיטות המקובלות לצמצום הפליטות כבר אינן יעילות, והתוצאה – העולם ממשיך להתחמם במהירות. לכן רק התערבות מיידית באמצעות הנדסת אקלים יכולה להציל את האנושות.

פסקה ז

המתנגדים לשיטה של הנדסת אקלים טוענים שהאמצעים הטכנולוגיים עדיין לא נבדקו בשטח, ושהתערבות טכנולוגית במערכת האקלים עלולה להחמיר את משבר האקלים. יתרה מכך היא עלולה לגרום לפגיעה אקולוגית, כי השימוש בחומרים רעילים כמו חומצה גופרתית עלול לזהם את האוויר ואת האוקיינוסים ולהשמיד בעלי חיים.

* אצות – צמחים הגדלים בדרך כלל במים.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ב, מס' 11281

טקסט 2

הפתרון השקרי למשבר האקלים

מאת לינדה שניידר

תחום הנדסת האקלים נחשב כיום דרך אפשרית להתמודדות עם ההתחממות העולמית ומשבר האקלים. בשיטה זו משתמשים באמצעים טכנולוגיים שמתערבים במאפיינים של מערכת האקלים ומנסים לשנות אותם. במשך עשרות שנים תחום זה לא היה מפותח, אך בזמן האחרון הוא נהפך לעניין מרכזי במדיניות האקלים הבין-לאומית, והוא מעורר מחלוקת בקרב מדענים. רק קבוצה קטנה של מדענים תומכת בשיטה זו. הנימוק שלהם הוא ששימוש באמצעים טכנולוגיים להאטה של ההתחממות העולמית הוא הפתרון המהיר, המיידי והיעיל ביותר לצמצום התופעות ההרסניות של משבר האקלים כיום ובעתיד.

פסקה א

מדענים רבים אחרים סבורים כי הפתרון של הנדסת אקלים הוא שקרי ומטעה, מכיוון שההשפעה של האמצעים הטכנולוגיים על האקלים מבוססת על השערות בלבד, וטרם הוכיחו את היעילות והכדאיות שלהם בשטח. המדענים התומכים בשיטה זו מתעלמים מסיכונים ומפגיעות צפויות בסביבה ובבני האדם בטווח הארוך. כמו כן שיטה זו אינה מטפלת בגורמים למשבר, אלא רק בתסמינים (תופעות) החיצוניים, כמו גשמים חזקים או גלי חום קיצוניים. מי שתומך בשיטה זו מתעלם גם מן ההשפעות הפוליטיות של השימוש בה, משום שלא קיים כיום גוף בין-לאומי המסוגל להביא לשיתוף פעולה ולהסכמות בין מדינות בנוגע לשימוש נכון באמצעים אלה, ובנוגע לאחריות לנזקים שעלולים להיגרם בעקבות ההתערבות במערכת האקלים.

פסקה ב

מעובד על פי שניידר, ל' (מאי, 2019). הפתרון הכוזב למשבר האקלים. הארץ. אוחזר מן האתר haaretz.co.il.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ב, מס' 11281

דף עזר

טבלת התנועות

התנועות הקטנות	התנועות הגדולות	התנועות החטופות
a פתח	קמץ	חטף פתח
e סגול	צירי חסר י צירי מלא	חטף סגול
i חיריק חסר	י חיריק מלא	
o קמץ קטן	חולם חסר ו חולם מלא	חטף קמץ
u קובוץ	ו שורוק	

טבלת הגופים

גוף ראשון	גוף שני	גוף שלישי	
יחיד	מדבר	נוכח	נסתר
יחידה	מדברת	נוכחת	נסתרת
רבים	מדברים	נוכחים	נסתרים
רבות	מדברות	נוכחות	נסתרות

חלקי הדיבור: שם עצם, שם תואר, פועל (שם פועל), תואר הפועל

תחביר

דרכי ההבעה במשפט: משפט חיווי, משפט ציווי, משפט שאלה

סוגי המשפטים: משפט פשוט, משפט מורכב, משפט איחוי (מאוחד/מחובר)

סוגי הנשואים: נשוא פועלי (לרבות נשוא מורחב), נשוא שמני

התפקידים התחביריים במשפט: נושא, נשוא, אוגד, מושא, תיאור, לוואי, תמורה, הסגר

משפטים בעלי מבנה מיוחד: חלק כולל

קשרים לוגיים: ריבוי והוספה, צמצום, השוואה, ברירה, הדגמה, זמן, סיבה ותוצאה, תכלית, ניגוד, ויתור, תנאי

תורת הצורות

בנייני הפועל: קל-פעל (פעל), נפעל (נפעל), הפעיל (הפעיל), הפעל (הופעל), פעל (פיעל), פעל (פועל), התפעל (התפעל)

גזרות הפועל והשם:

גזרת השלמים, גזרת המרובעים

גזרות החסרים (העלולים): חסרי פ"נ (חפ"ן), חסרי פי"צ (חפי"ץ), חסרי פ"י (חפ"י)

גזרות הנחים: נחי פ"א (נפ"א), נחי פ"ו (נפ"ו), נחי ל"ה (נל"ה), נחי ל"א (נל"א), נחי ע"ו (נע"ו), נחי ו"י (נע"י)

דרכי תצורת המילים: שורש ומשקל, בסיס וצורן, הלחם (הרכב) בסיסים

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ב, מס' 11281

חלק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

פרק א: הבנה (30 נקודות)

ענו על כל השאלות 1–5.

1. א. על פי פסקה א בטקסט 1, הסבירו מה גורם להתחממות העולמית. (2 נקודות)

- ב. על פי דברי מדענים, העולם מתמודד כיום עם משבר אקלים חמור המאיים על החיים על פני כדור הארץ.

(טקסט 1, פסקה א)

- על פי טקסט 1, ציינו ארבע סכנות שהכותב מזהיר מפניהן. (4 נקודות)

2. א. על פי מדענים, פעילות האדם גורמת להתחממות העולמית.

השלימו את הטבלה שלפניכם, על פי טקסט 1.

- (1) ציינו בטבלה את שתי הפעולות העיקריות של בני האדם שגורמות להתחממות העולמית.

- (2) בנוגע לכל פעולה ציינו בטבלה מהי מטרתה, וכיצד היא משפיעה על ההתחממות העולמית.

(6 נקודות)

פעולה 2:	פעולה 1:	
		מטרת הפעולה
		כיצד הפעולה משפיעה על ההתחממות העולמית

- ב. בטקסט 1 בפסקה ד מוזכרות שתי דוגמאות: התקנת דודי שמש ובנייה של טורבינות רוח.

כיצד תורמות שתי פעולות אלה להתמודדות עם משבר האקלים? (4 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ב, מס' 11281

3. בטקסטים מוצגות שתי דרכים להתמודדות עם משבר האקלים – הדרך המקובלת והנדסת האקלים.

מהו ההבדל בין שתי הדרכים?

הקיפו את המספר של התשובה הנכונה ביותר. (4 נקודות)

א. הדרך המקובלת מציעה להגדיל את כמות הפחמן הדו-חמצני באטמוספירה, ואילו הנדסת האקלים מציעה להפחית את כמות הפחמן הדו-חמצני באטמוספירה.

ב. הדרך המקובלת מציעה לפתור את הבעיה רק באמצעות הסכמים בין ממשלות, ואילו הנדסת האקלים מציעה לפתור את הבעיה רק באמצעות הסכמים בין מדענים.

ג. הדרך המקובלת מציעה פתרון מהיר ומיידי, ואילו הנדסת האקלים מציעה פתרון איטי ובשלבים.

ד. הדרך המקובלת מציעה לשנות את המקורות להפקת אנרגיה, ואילו הנדסת האקלים מציעה לשנות באמצעים טכנולוגיים את המאפיינים של מערכת האקלים.

4. א. על פי הכותרת של **טקסט 2**, כותבת המאמר מתנגדת לפתרון של הנדסת אקלים.

העתיקו מן הטקסט משפט המחזק את העמדה שלה. (4 נקודות)

ב. לפניכם קטע ובו דבריו של פרופסור אילן קורן, מדען אקלים ממכון ויצמן.

קראו את הקטע, וענו על השאלה שאחריו.

אומנם הפחד מהנדסת האקלים הוא פחד מוצדק, אבל במצב הנוכחי החמור אנחנו חייבים לבדוק את כל השיטות שיכולות להציל אותנו מהשפעות המשבר. יש להמשיך את הטיפול במשבר בשיטות המקובלות, אך לנסות גם פתרונות באמצעים טכנולוגיים חדשניים.

(מעובד על ניר חסון, שהאדם יהרוס את האקלים? החזון הזה הוא כבר לא נחלת השוליים. **הארץ**. אוזר מן האתר haaretz.co.il)

פרופסור אילן קורן מסתייג מן העמדה המובעת ב**טקסט 2**. מהו הנימוק שלו להסתייגות? (2 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ב, מס' 11281

5. לפניכם קטע קצר העוסק בניסוי בהנדסת אקלים שנעשה בישראל לפני שבעים שנה, והופסק בימינו. קראו את הקטע הקצר, וענו על השאלה שאחריו.

פרויקט "זריעת עננים"

לפני כשבעים שנה פיתחו בישראל שיטה הנדסית שמטרתה להגביר את כמות הגשמים באזור הכינרת. השיטה הייתה פיזור חומר המכונה "יודיד הכסף" ישירות אל תוך ענן. הפיזור נעשה באמצעות מטוסים או באמצעות פיצוץ של פגזים ורקטות מן הקרקע. בתחילת שנת 2021 הודיעה רשות המים על הפסקת הפרויקט משום שעד היום לא הצליחו להוכיח ששיטה זו יעילה וכדאית. כמו כן חוששים שיודיד הכסף פוגע בבעלי חיים ובבני אדם. (מעובד על פי אוהד זיס, הזורעים את העננים בדמעה לא בטוח יקצורו. Ynet, 11 במרץ 2022)

- המקרה המתואר בקטע מחזק את נימוקי הכותבת של **טקסט 2**.
הסבירו קביעה זו. (4 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ב, מס' 11281

פרק ב: כתיבה ממוזגת (20 נקודות)

ענו על שאלה 6.

6. בבית ספרכם יתקיים בקרוב יום עיון על משבר האקלים. התבקשתם לכתוב סקירה לקראת דיון שהנושא שלו הוא "הנדסת האקלים – בעד ונגד".

בסקירה הסבירו מהי "הנדסת אקלים", ופרטו את הנימוקים של התומכים בשיטה ואת הנימוקים של המתנגדים לה.

התבססו על שני הטקסטים 1 ו-2.

הקפידו על דרכי מסירה מקובלות ועל אזכור מקורות המידע בגוף הסקירה ובסופה (ביבליוגרפיה).

כתבו בהיקף של 100–150 מילים.

השתמשו בעמודים 11–12 לכתובת **טיוטה**, ואת הסקירה כתבו בעמודים 13–14.

טיוטה

[illegible]

[illegible]

[illegible]

لا تكتبوا في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

[illegible]

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ב, מס' 11281

חלק שני – לשון (50 נקודות)

פרק א: שם המספר (10 נקודות)

ענו על שאלה 7.

7. א. לפניכם שבעה משפטים, ובכל אחד מהם מספר מודגש. כתבו במילים את המספרים המודגשים. (7 נקודות)
- (1) בשנת 2003 פקד את יבשת אירופה גל חום כבד, והוא גרם למותם של **35,000** בני אדם.
- (2) מספר האנשים שנפגעו מגל החום בהולנד היה פי **5** ממספרם בגרמניה.
- (3) לפי דוח של האיחוד האירופי, שנת **2021** הייתה אחת השנים החמות ביותר מאז תחילת המדידות.
- (4) בעיר גלזגו שבסקוטלנד נערכה ועידת אקלים ב־**13** בנובמבר בשנה שעברה.
- (5) ועידת האקלים בגלזגו היא הוועידה ה־**26** שהתכנסה כדי לדון במשבר האקלים.
- (6) בוועידה הזאת נקבעו המועדים של **3** הוועידות הבאות שייערכו בשנים הקרובות.
- (7) ישראל התחייבה לצמצם את פליטת הפחמן הדו־חמצני ב־**27** אחוזים עד שנת 2030.

ב. במשפטים שלפניכם הקיפו את הצורה הנכונה של שם המספר מבין האפשרויות הנתונות. (3 נקודות)

- (1) בשנת 1942 נמדדו בטירת צבי שבעמק בית שאן מעל **חמשים ושלוש** / **חמשים ושלשה** מעלות צלזיוס.
- (2) בוועידת האקלים שנערכה בשנת 2015, השתתפו **אחד עשר** / **אחת עשרה** מדינות.
- (3) גרטה תונברג, השוודית הצעירה, דורגה בשנת 2019 במקום ה**חמשים ושתים** / **חמשים ושנים** ברשימת מאה האנשים המשפיעים של העיתון דה־מרקר.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ב, מס' 11281

לפניכם שני פרקים: פרק ב – תחביר ופרק ג – מערכת הצורות.
בחרו בפרק שלמדתם: תחביר או מערכת הצורות, וענו על השאלות לפי ההוראות.

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

בפרק זה חמש שאלות, 8–12. עליכם לענות על ארבע שאלות (לכל שאלה – 10 נקודות).

שימו לב: בכל שאלה שתבחרו, ענו על כל הסעיפים.

8. לפניכם שלושה משפטים.

I. כולם מסכימים כיום שמדינות העולם חייבות לצמצם את פליטת הפחמן הדו-חמצני.

II. השיטות לצמצום פליטת פחמן דו-חמצני מעוררות ויכוחים בקרב חוקרי אקלים ברחבי העולם.

III. קצב הפליטות של הפחמן הדו-חמצני הולך וגובר, לכן העולם מתחמם יותר ויותר.

א. ציינו את הסוג התחבירי של כל אחד מן המשפטים.

משפט I: _____

משפט II: _____

משפט III: _____

ב. אם המשפט מורכב – תחמו את הפסוקית שבו, וציינו מעליה את התפקיד התחבירי שלה.

אם המשפט הוא משפט איחוי (מחובר) – תחמו את האיברים, וציינו את הקשר הלוגי שבו.

הקשר הלוגי: _____

ג. בשניים מן המשפטים יש נשוא מורחב. העתיקו את שני הנשואים.

ד. במשפטים I, III המילה "העולם" מסומנת בקו. ציינו את התפקיד התחבירי שלה בכל אחד מן המשפטים.

התפקיד התחבירי במשפט I: _____

התפקיד התחבירי במשפט III: _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ב, מס' 11281

9. לפניכם שלושה משפטים מורכבים.

I. קבוצה קטנה של מדענים טוענת כי הנדסת אקלים היא הפתרון היעיל ביותר למשבר האקלים.

II. הטענה כי משבר האקלים ייפתר באמצעות הנדסת אקלים היא נושא לוויכוח בין חוקרים.

III. השימוש בטכנולוגיה של הנדסת אקלים מוגבל כי נדרשת הסכמה בין-לאומית לכך.

א. בכל אחד מן המשפטים יש פסוקית הנפתחת במילה "כי".

תחמו את הפסוקיות בכל אחד מן המשפטים, וכתבו מעל כל פסוקית את התפקיד התחבירי שלה.

ב. המירו את המילה "כי" במשפט III במילת קישור אחרת שמבטאת את אותו קשר לוגי.

ג. ציינו את התפקיד התחבירי של הצירוף "הנדסת אקלים" בכל אחד מן המשפטים I-III.

התפקיד התחבירי במשפט I: _____

התפקיד התחבירי במשפט II: _____

התפקיד התחבירי במשפט III: _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ב, מס' 11281

10. א. לפניכם ארבעה משפטים פשוטים.

I. אדישות אינה תכונה טובה.

II. משבר האקלים הוא איום קיומי.

III. נעשה הכול עבור כדור הארץ שלנו.

IV. אירועי האקלים נעשו קיצוניים יותר בשנים האחרונות.

(1) מתחו קו מתחת לנשוא בכל אחד מן המשפטים.

(2) כתבו את מספר המשפט שבו הנשוא יוצא דופן מבחינת סוגו (פועלי, שמני), וציינו את סוגו.

מספר המשפט: _____ סוג הנשוא: _____

ב. לפניכם שלושה משפטים.

I. אחת הסיבות לעלייה בטמפרטורה של כדור הארץ היא פליטה מוגברת של גזי חממה,

כמו פחמן דו־חמצני.

II. הפקת אנרגייה ממקורות מתחדשים כגון רוח, שמש ומים מצמצמת את פליטת הפחמן הדו־חמצני.

III. אילן קורן, חוקר האקלים, אומר שהפחד מהנדסת האקלים מוצדק.

(1) מהו התפקיד התחבירי המשותף של החלקים המסומנים בקו בשלושת המשפטים? _____

(2) פרקו את משפט II לשני משפטים פשוטים.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ב, מס' 11281

11. לפניכם שלושה משפטים, ובכל אחד מהם חלק כולל.

I. הנדסת האקלים מטפלת לא רק בגורמים למשבר האקלים אלא גם בתסמינים שלו.

II. אחת הדוגמאות להנדסת אקלים היא שיגור של מראות לאטמוספירה באמצעות טילים או רקטות.

III. האמצעים הטכנולוגיים הופעלו רק במעבדה ולא בשטח.

(1) מתחו קו מתחת לחלק הכולל בכל אחד מן המשפטים.

(2) פתבו מעל כל חלק כולל את התפקיד התחבירי שלו.

(3) ציינו את הקשר הלוגי בין החלקים הכוללים בכל משפט.

הקשר הלוגי במשפט I: _____

הקשר הלוגי במשפט II: _____

הקשר הלוגי במשפט III: _____

(4) פתבו את משפט III במבנה של "לא... אלא...", ושמרו על הקשר הלוגי שבו.

האמצעים הטכנולוגיים לא _____ אלא _____ .

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ב, מס' 11281

12. א. לפניכם שלושה משפטים.

I. בעתיד מדענים יפעילו אמצעים טכנולוגיים לטיפול במשבר האקלים.

II. רק מדינות עשירות יוכלו להשתמש באמצעים הטכנולוגיים.

III. הפעלה של אמצעים טכנולוגיים עולה כסף רב.

חברו את שלושת המשפטים למשפט אחד. הקפידו על ניסוח תקין, על פיסוק ועל שימוש במילות קישור מתאימות.

ב. לפניכם שלושה משפטים, ובכל משפט חסרה מילת הקישור המבטאת את הקשר הלוגי שבו.

(1) בכל אחד מן המשפטים, הוסיפו מילת קישור מתאימה.

I. מדענים רבים ברחבי העולם מזהירים מפני משבר אקלים כבר עשרות שנים, _____ מדינות רבות מתעלמות מן האזהרה.

II. בישראל מפיקים כיום אנרגייה ממקורות מתחדשים _____ לצמצם פליטה של פחמן דירחמצני.

III. היה אפשר לצמצם את ההתחממות העולמית _____ מדינות העולם היו משתפות פעולה ביניהן במאמץ להפחית את הפליטה של פחמן דירחמצני.

(2) המירו את משפט I במשפט מסוג תחבירי אחר, בלי לשנות את משמעותו.

הקפידו על שימוש במילת קישור מתאימה ועל פיסוק תקין.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ב, מס' 11281

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

בפרק זה חמש שאלות, 13–17. עליכם לענות על ארבע שאלות (לכל שאלה – 10 נקודות).

שימו לב: בכל שאלה שתבחרו, ענו על כל הסעיפים.

13. לפניכם קטע ובו מודגשות חמש צורות פועל.

בימינו השימוש באמצעים טכנולוגיים לפתרון משבר האקלים **מְכַר** למדענים רבים, אולם הוא נתפס כפתרון **מְסָכָן**, כי כל התערבות במערכת האקלים עלולה **לְהוֹבִיל** לפגיעה בבני אדם ובסביבה. מרגע שִׁתְחִילוּ להשתמש באמצעים הטכנולוגיים, לא יהיה אפשר למנוע את הפגיעה הזאת. כדי לפתור את משבר האקלים **נִדְדָק** לפתרונות אחרים.

נתחו בטבלה שלפניכם את כל צורות הפועל המודגשות.

הפועל	השורש	הבניין
מְכַר		
מְסָכָן		
לְהוֹבִיל		
שִׁתְחִילוּ		
נִדְדָק		

لا تكتبوا في هذه المنطقة

لا تكتبوا في هذه المنطقة

- لا تكتبوا في هذه المنطقة

- لا تكتبوا في هذه المنطقة

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ב, מס' 11281

15. לפניכם קטע, ובו שש מילים מודגשות.

הנדסת אקלים היא פתרון **אֶפְשָׁרִי** למשבר האקלים, אך היא אינה ה**פְּתָרוֹן** ה**רָאוּי** שכל **מְדַעֵן** יבחר בו. אין גוף בין-לאומי שיוכל להביא לה**סְכָמָה** בין ממשלות בנוגע להפעלת האמצעים הטכנולוגיים, ויש חשש לה**תְּלַקְחוֹת** מלחמה בין מדינות על משאבים ועל כוח.

א. מיינו בטבלה שלפניכם את המילים המודגשות בקטע לפי דרך התצורה.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי

ב. לפניכם רשימה של חמישה שמות פעולה:

דְּאָגָה, הִסָּעָה, בְּלוּי, הִתְגַּרְוֹת, הִחְזֵר

(1) העתיקו מן הרשימה שני שמות פעולה מ**אֲוֹתוֹ הַבְּנִיין**, וציינו את הבניין המשותף לשניהם.

שם פעולה 1: _____

שם פעולה 2: _____

הבניין המשותף: _____

(2) העתיקו מן הרשימה שני שמות פעולה מ**גְּזֵרַת נְחִי ל"י/ה**.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ב, מס' 11281

16. לפניכם חמישה משפטים, ובהם מילים (שמות ופעלים) מודגשות.

I. כל התלמידים **מבינים** את ההוראות.

II. הַבְּנִיָּה של מגדל המגורים תסתיים בעוד שנה.

III. הַבִּנָּה של מאמר דורשת ריכוז רב.

IV. "בניין הטיל" בחיפה הוא **מבנה** הדומה בצורתו לטיל, והוא משמש למשרדי ממשלה.

V. בשכונה החדשה **יִבְנוּ** שלושה גני ילדים.

א. מיינו בטבלה שלפניכם את המילים המודגשות לשתי קבוצות לפי השורש.

ב-ו-ן	ב-ג-ל/ה

ב. העתיקו שני פעלים מבין המילים המודגשות, וציינו את הבניין של כל אחד מהם.

פועל 1: _____ הבניין: _____

פועל 2: _____ הבניין: _____

ג. לפניכם ארבעה שמות.

מִטֶּע, מִפְרָץ, מִכּוֹן, מוֹשָׁב

(1) מהו המשקל המשותף לכל השמות? _____

(2) מהי המשמעות המשותפת של השמות? _____

(3) מבין ארבעת השמות, העתיקו שני שמות מגזרות הנחים: _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ב, מס' 11281

17. א. לפניכם רשימת מילים שנוצרו בדרך של שורש ומשקל.

תַּרְגוּם, תַּחְבוּרָה, תַּפּוּסָה, תַּבְּיָעָה, תַּגּוּבָה

הקיפו רק את המילים שהאות תי"ו בהן היא אות שורש.

ב. (1) לפניכם ארבעה שמות.

פֶּסֶל, כַּבֵּאי, יַמָּאי, שׁוּמֵר

• הקיפו את השם היוצא דופן מבחינת דרך התצורה.

• מהי דרך התצורה של השם היוצא דופן? _____

(2) לפניכם ארבעה שמות.

צִנְחוֹ, בִּישׁוֹ, קִרְיוֹ, רִקְדּוֹ

• הקיפו את השם היוצא דופן מבחינת משמעות המשקל.

• מהי משמעות המשקל של השם היוצא דופן? _____

• מהי משמעות המשקל של שלושת השמות האחרים? _____

ג. לפניכם ארבעה שמות עצם שנוצרו בדרך של בסיס וצורן סופי.

פַּחִית מַשְׁקָה, כּוֹסִית יֵין, מַעֲלִית, שִׁקִּית

(1) הקיפו את שם העצם היוצא דופן מבחינת משמעות הצורן הסופי.

(2) • מהי משמעות הצורן הסופי בשם היוצא דופן? _____

• מהי משמעות הצורן הסופי בשלושת השמות האחרים? _____

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

لا تكتبوا في هذه المنطقة

טיוטה

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

עברית: הבנה, הבעה ולשון לכבדי שמיעה ולחירשים, קיץ תשפ"ב, מס' 11281

טיוטה

لا تكتبوا في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

מדבקת משגיח

ملصقة مراقب

"איתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"
"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالتجّاح، مجلس الطّالاب والشّبيبة القطري"